

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

07.07.2020 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Данаил Кирилов участва в заседанието на Съвета на ЕС "Правосъдие и вътрешни работи"

Министърът на правосъдието Данаил Кирилов участва в неформалното заседание на Съвета на Европейския съюз „Правосъдие и вътрешни работи“ (част „Правосъдие“), което се проведе чрез видеоконференция. Това бе първата среща на министрите на правосъдието в рамките на стартиралото през месец юли Германско председателство на Съвета на ЕС.

По време на заседанието бяха проведени дискусии относно преодоляването на пандемията от Covid-19 в европейските демокрации при пълно зачитане на върховенството на правото.

По-конкретно се състоя обмен на мнения относно пропорционалността, прозрачността и отчетността при въвеждане на ограничителните мерки, както и по отделни въпроси на функционирането на съдебните системи по време на кризата, предизвикана от коронавируса.

Министрите обсъдиха и противодействието на дезинформацията и речта на омразата, които представляват особена заплаха за демократичните общества в условията на Covid-19.

Европейската комисия представи и новата Стратегия на ЕС за правата на жертвите – 2020-2025 г.

✓ След бурята в София: Ситуацията се нормализира, остава затворен подлезът на "Лъвов мост"

Проливният дъжд, който в някои райони беше придружен и от градушка, доведе до сериозни проблеми в столицата снощи.

Над 140 сигнала бяха получени на телефон 112 само до полунощ. Наводнени улици и подлези, закъсали автомобили и автобуси на градския транспорт, метростанции под вода, квартали без електричество. Това беше само част от картината след пороя. Владайската река преля в района на "Орландовци" и кв. "Бенковски". Перловската излезе от коритото си. Наводнени бяха магазини и коли.

Трудно подвижна жена, живееща на първия етаж в къща на ул. "Алеко Константинов", беше изведена от полицията. Разтревожени съседи се притекоха на помощ с топли завивки.

Очевидци потвърдиха, че на бул. "Евлоги Георгиев" е имало еднометрова приливна вълна. Десетки автомобили бяха повлечени от водата.

Въпреки че метростанция "Европейски съюз" беше най-тежко пострадалата метростанция снощи, днес тя изглежда така, както хората я помнят преди бурята. Четири са станциите, които бяха наводнени тази нощ, а според началника на "Аварийна помощ и превенция" в столицата Красимир Димитров на над 700 сигнала са се отзовали спешните екипи за отводнявания и за помощ за почистване на шахти и премахване на паднали клони, както и за задръстване на коли, попаднали в капана.

Според представителя на "Метрополитен" Николай Николов ситуацията вече е нормална както на "Европейски съюз", така и на метростанция "НДК". Линия 1 и Линия 2 функционират нормално. Той уточни, че някои станции от третата линия на метрото са засегнати, но тъй като тя не е в експлоатация, бързо ще бъдат ликвидирани последиците от наводненията. Засегнатите места са на бул. "България".

Подлезите в столицата са отводнени. Единствено подлезът на "Лъвов мост" е затворен, тъй като все още има трудности за отводняване, за да стигнат помпите до основата на проблема. Доста вода се е събрала тук вследствие на валежите през нощта. Движението в момента е спряно. И в двете посоки не се движат автомобили. Ситуацията в района е спокойна. Няма проблем с движението на градския транспорт, почистени са и падналите дървета.

✓ Обявиха новия състав на френското правителство

Новият френски премиер Жан Кастекс запазва знакови министри от предишния кабинет. Снощи беше обявен състава на новото правителство. На постове си остават министрите на икономиката, на външните работи, на здравеопазването, на образованието и на отбраната.

Най-съществена промяна има във вътрешното министерство. Досегашният вътрешен министър Кристоф Кастане остава извън управлението. Неговото място заема досегашният министър на бюджета.

✓ Извънредно положение в Белград и още 9 сръбски общини и градове заради COVID-19

Сръбските власти превърнаха многофункционалната зала "Армеец" в Белград във временна болница за пациенти с коронавирус. Мянката има превантивен характер с цел да не се допусне претоварване на здравната система. В десетина общини и градове на нашата съседка е в сила извънредно положение заради ръст на заразените.

Преустройството на белградската зала "Арена" във временна специализирана болница е мотивирано от факта, че 80% от всички заразени в Сърбия са в столицата.

В комплекса сръбската армия разположи 500 легла, а по-рано градските служби извършиха дезинфекция. При необходимост във временната болница ще бъдат прехвърляни пациенти с по-леки симптоми от други лечебни заведения за да се освободи ресурс за тежко болни, които се нуждаят от специализирани грижи.

Златибор Лончар, министър на здравеопазването на Сърбия: Пациенти в добро общо състояние, които трябва да продължат лечението си, ще бъдат прехвърлени в зала "Арена". Така ще се освободят легла за нощта. Голям брой пациенти от цялата страна с влошено състояние се транспортират в Белград. Говорим за около 100-200 пациенти за 24 часа.

Белградската зала "Армеец" вече беше трансформирана във временна болница между 4 април и 9 май. Тогава там не постъпи нито един пациент. Сръбските власти се надяват така да стане и сега, но не оставят нищо на случайността.

Горан Степанович - директор на Клиниката по инфекциозни заболявания: Нараства броят на млади пациенти с COVID-19, които развиват тежка клинична картина и пневмония. Някои са така от самото начало, други отначало са с леки симптоми и се влошават впоследствие. Изправени сме пред необходимост от терапия в продължение на две-три седмици и се нуждаем от допълнителен болничен капацитет.

В Белград е забранено събирането на повече от 100 души на закрито и 500 на открито. Намалва се работното време на барове и ресторанти, маските са задължителни в градския транспорт. Глобата е равностойността на 43 евро.

Освен в столицата извънредно положение е в сила и в Крагуевац, Чачак, Кралево. В тежкозасегнатият Нови пазар функционира военно-полева болница за пациенти и от други населени места.

Броят на заразените в Сърбия нарасна след вдигането на ограниченията през май и последвалите футболни мачове, семейни тържества и парламентарни избори.

Досега в страната има близо 16 000 с положителна проба, броят на починалите надхвърли 300.

✓ САЩ няма да издават студентски визи

Съединените щати няма да издават визи на чуждестранни студенти, записани в университети, които през следващата година ще преподават само дистанционно.

От американската имиграционна служба заявиха, че студентите, които вече се намират на територията на страната, ще трябва или да я напуснат, или да се запишат в университет, който има и присъствена форма на обучение. Причината за решението е продължаващата пандемия от COVID-19. Сред засегнатите университети са Калифорнийският, а също и Харвард. Около 5.5% от студентите в Съединените щати са чужденци.

Капитал

✓ Вечерни новини: Изборът на нов шеф на КЕВР се отлага, местни РЗИ ще могат да спират масови събития

И още: скок на поръчките в промишлеността дава надежди за икономиката на Германия

Леки размърдания по стари сюжети бяха основните новини в първия ден на втората юлска седмица. Премиерът Бойко Борисов е призован днес на разпит по случая с разговорите на обвиняемия съсобственик в холдинга "Монбат" Пламен Бобоков, стана ясно от съобщение на специализираната наказателна прокуратура. Никой не очаква от разпита да произтече нещо повече от възможност репортерите да снимат премиера на влизане и излизане, а той да използва журналистическото струпване да си каже каквото има по които теми си пожелае.

Друга история с продължение - тази с обвиняемия и намиращ се в Дубай бизнесмен Васил Божков - също имаше минимално развитие. Вчера Специализираният наказателен съд остави в ареста адвокат Славчо Марков и шефа на охраната на Божков - Веселин Балтов. Те бяха задържани при показна акция на обвинението в петък в София и Сандански.

Положителната новина от деня е, че колоните от коли на граничния пункт "Кулата-Промехон" са се стопили, след като Гърция спря да пропуска сръбски граждани, тъй като страната им вече се смята за рискова по отношение на разпространението на коронавируса. Забраната за влизане от Сърбия е до 15 юли.

НАЙ-ВАЖНОТО ОТ ДЕНЯ:

Изборът на нов шеф на КЕВР се отлага, вероятно заради натиск от ДПС

Единственият кандидат за нов председател на Комисията за енергийно и водно регулиране - Пламен Младеновски, се оттегли, с което на практика промяната на състава на регулатора не може да се случи сега и трябва да бъде обявена нова процедура за събиране на кандидатури, като най-вероятно това ще стане през септември.

Младеновски бе фаворитът на ГЕРБ, който се подкрепя и от енергийния бранш, и от работодателските организации, и точно затова оттеглянето му е изненадващо. По информация на "Капитал" обаче това решение е дошло директно по искане на премиера Бойко Борисов след среща с представители на ДПС, за което свидетелстват и спряганите нови имена за шеф на регулатора - Дафинка Янкова, която бе директор на "Булгаргаз" по време на кабинета "Орешарски" и се смята за близка до шефа на притежаваната от Ахмед Доган ТЕЦ "Варна", както и Красимир Първанов, който е бивш зам.-министър на енергетиката, подал оставка след скандала "Апартаментгейт" през миналата година.

Областните здравни власти ще решават за забраните на масови мероприятия, мачовете може да останат без публика

На централно ниво няма да се засилват протиепидемичните мерки, но пък на областните щабове ще бъдат издадени препоръки да засилят контрола за носене на маски и спазване на дистанция, както и да забраняват провеждането на масови мероприятия, тъй като се установило, че след тях броят заразени расте. Това стана ясно на пресконференция вчера на здравния министър и щаб, на която бе оповестено още, че извънредната епидемична обстановка се удължава до края на юли.

Българското футболно първенство може да остане без публика, след като през уикенда са регистрирани общо 19 заразени футболисти и треньори от два футболни отбора, заяви министър Ананиев. Той ще издаде допълнителна заповед, в която разрешава по време на публични професионални изяви - пресконференции, презентации, в телевизията, да не се носят маски. Ще има и заповед от кои страни по света българските граждани могат да влизат, без да бъдат поставяни под карантина и при кои тя е задължителна.

Скок на поръчките в промишлеността дава надежди за икономиката на Германия

Германската промишленост е отчела скок на новите поръчки през май, което дава надежда, че най-лошото от коронакризата е отминало. Данните на Федералната статистическа служба показват, че те са нараснали с 10.4% спрямо април. Най-голямо е било повишението от останалите страни от еврозоната - 20.9%. Въпреки това спадът от 29.3% на годишна база показва удара, който кризата е нанесла на най-голямата европейска икономика.

Очаква се германската икономика да отбележи срив от 11.9% през второто тримесечие в сравнение с първото, сочат последните прогнози на Института за икономическо развитие Ifo.

ОЩЕ КОРОНАОВИНИ:

- "Само" 63 нови случая от малко над 900 проби - три пъти по-малко, отколкото в предходните два дни, бяха отчетени в понеделник, след като през отминалата седмица бяха регистрирани рекордните 182 случая в петък и 180 - в събота, а общият брой за седмицата надхвърли психологическата граница от хиляда заразени. Спадът е характерен за понеделниците, тъй като това на практика са пробите от неделя, в която лабораториите работят с намален капацитет. Починали в неделя са още петима души. Общият брой на потвърдените случаи вече е 5 740, от които активни са 2 579, а жертвите са 246.
- Кметът на Велико Търново Даниел Панов е под карантина, тъй като е присъствал на бала на учениците от частна професионална гимназия "Аркус", след който бе обявено огнище на COVID-19, съобщи за БНТ зам.-кметът Георги Камарашев. След бала на 27 юни заразени се оказаха 25 от 42-ма присъствали, сред които са зрелостници, учители и придружители, както и персонал и посетители в дискотека, в която младежите са празнували.
- От вчера Словакия въвежда по-строги изисквания за влизане на български граждани, като извади страната от списъка на безопасните държави. За преминаване на границите от българите се изисква PCR тест с отрицателен резултат за COVID-19, направен най-рано 96 часа преди пристигането. Дори и при отрицателен резултат, се налага 5-дневна карантина, след което следва втори тест. Свободни за движение в страната ще бъдат тези, които имат отрицателен резултат при второто изследване.
- Индия задмина Русия като третата държава в света с най-много заразени с коронавирус. За 24 часа в страната са регистрирани близо 25 000 нови инфектирани и 613 починали - най-големият брой от първия случай в страната в края на януари. Общо в Индия има близо 700 000 заразени и почти 20 000 починали. Правителството се тревожи, че в Делхи, където живеят близо 25 млн. души, има вероятност да бъдат регистрирани повече от половин милион души до края на месеца.
- Брутният вътрешен продукт (БВП) на Русия през 2020 г. ще се свие с 6%, а през 2021-2022 г. може да се възстанови с умерени темпове. Това прогнозира нов доклад на Световната банка. Допълнителен натиск върху коронакризата оказва и рязкото поевтиняване на петрола в резултат на намаленото търсене. Според финансовата институция вътрешното потребление ще се свие с 4.9%, а брутните капиталови инвестиции - с 8%.

✓ БНБ очаква покачване на лихвите по кредитите

Банките вече значително затаглят критериите за одобрение на нови заеми

Лихвените проценти по депозити ще се запазят на постигнатите рекордно ниски нива и през третото тримесечие на 2020 г., но тези по кредитите ще се покачват. Това прогнозира БНБ в последното издание на своя тримесечен "Икономически преглед", който е съставен по данни до март.

В анализа си централната банка очаквано е посветила специално внимание на COVID-19 кризата, като са представени няколко специални тематични анализи. Един от тях разглежда финансовото състояние на фирмите и домакинствата в съпоставка с предишната криза, като стига до извод, че сега те са чувствително по-ниско задължени и в по-добра форма на входа на рецесията. Разгледани са подробно и каналите на внасяне на икономическия шок от пандемията в България, както и ефектите върху бюджета.

Лихвеното дъно

Според експертите на БНБ основна причина на този етап да не може да се очаква покачване на лихвите по депозити е свръхликвидността на банките. Въпреки настъпващата криза те разполагат с излишен ресурс, който при това стои вложен на -0.7% в БНБ. Централната банка в началото на пандемията като антикризисна мярка принуди банките да върнат около 7 млрд. лв., които дотогава бяха пласирани в чужбина (основно в централите им).

Сега в условията на кредитен мораториум банките за до шест месеца ще получават много по-малко от планираните постъпления от вноски по отпуснати заеми, което може да свие ликвидността им. Все пак според БНБ на този етап,

вместо кризата да води до стопяване на депозитите, те ще нарастват, тъй като средата на повишена несигурност стимулира съществено предпазните спестявания на домакинствата.

За сметка на това при кредитирането се очаква забавяне на ръста поради отслабване на търсенето и затягане от страна на банките. БНБ залага на покачване на лихвените проценти и при домакинства, и при фирми. Един от факторите за това е започналото от март покачване на шестмесечния и дванайсетмесечния Euribor, които се ползват от някои банки като референтни за плаващите лихвени проценти по заемите им. През юни обаче покачването на междубанковите индекси спря и дори леко се върна, като те засега остават отрицателни и близки до рекордните си дъна.

"Допълнителни фактори, които биха могли да повлияят върху лихвените проценти по кредитите във възходяща посока, са очакваното влошаване на кредитоспособността на кредитополучателите и по-високата премия за странови риск, които е възможно да доведат до цялостно повишение на рисковата премия по кредитите. Евентуалното увеличение на необслужваните заеми в банковата система, което би могло да се очаква в резултат от влошаването на макроикономическата среда, също може да допринесе за повишаване на лихвените проценти по новите кредити", пише още в анализа на БНБ.

Вече се затяга

От анкетата за кредитната дейност на банките, която БНБ прави на тримесечна база, става ясно, че кредитните стандарти в началото на 2020 г. до март вече се затягат. Под този термин се имат предвид вътрешните насоки или критерии за одобрение на кредити на банките. Реално те отразяват текущата политика и апетит за риск: условия, на които трябва да отговаря кредитополучателят; типа кредити и обезпечения, които банките считат за приемливи; приоритети по сектори и др.

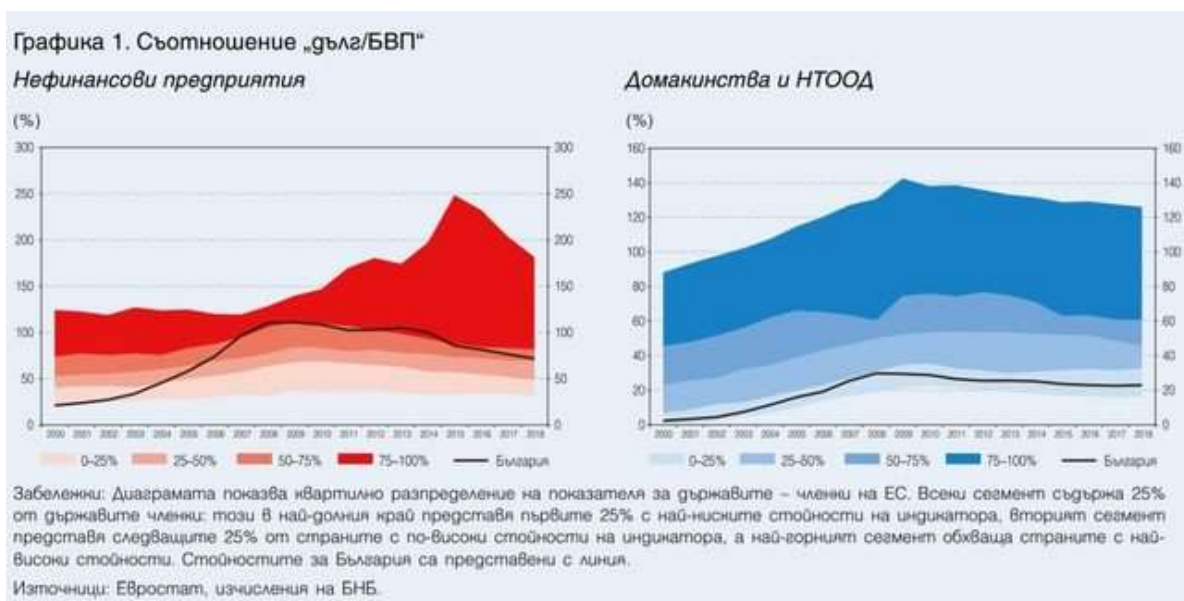
По принцип БНБ публикува тези данни със забавяне в "Икономически преглед" като се виждат данни за предходното тримесечие (в случая - до края на 2019 г.). Този път обаче са цитирани предварителни данни от правеното през май допитване за първо тримесечие, които "показват, че кредитните стандарти както за фирми, така и за домакинства значително се затягат спрямо предходното тримесечие, като най-съществено затягане банките отчитат при жилищните кредити". Последното в превод означава най-вече изискване за по-голямо самоучастие - в последните години някои институции предлагала и финансиране на 100% от стойността на покупката на жилище. Също така разпространена беше и практиката самоучастието да се дофинансира с потребителски заем.

Според цитираните от БНБ изводи от анкетата основна причина за затягането е по-ниската склонност на банките да поемат риск. Предвид очакванията рецесията да доведе до покачване на безработицата и свиване на доходите за много хора това е обяснимо.

"По отношение на търсенето банките регистрират намаление както при фирмите, така и при домакинствата, като силно е намалението в търсенето на кредити от предприятия и на потребителски кредити. През второто тримесечие на годината банките очакват търсенето да продължи да намалява, а кредитните стандарти допълнително да се затегнат", пише още в анализа на централната банка.

В добра форма

Според БНБ положителният момент е, че България влиза в кризата в добро финансово състояние и на публичния, и на частния сектор. И фирмите, и домакинствата съществено са намалили задлъжнялостта си спрямо 2008 г., което предполага "по-добро изходно положение на тези два сектора преди настъпването на пандемията от COVID-19 в сравнение със състоянието им преди глобалната финансова и икономическа криза от 2008-2009 г."

Източник: БНБ [Преглед на оригинала](#)

При фирмите обаче ниските средни стойности не са непременно успокоителни, тъй като има големи различия по сектори, размер и възраст на дружествата. Нормално като цяло по-новите дружества са по-задлъжняли, но и тук има много специфики, зависещи от отрасъла и избора на начин на финансиране, като не е задължително високите нива на дълг да означават уязвимост. Като по-застрашени сектори БНБ откроява "операции с недвижими имоти" и "хотелиерство

и ресторантьорство", където "през годините също се наблюдава подобрене, но дори и през 2018 г. съществува по-голям брой фирми, които са по-силно задължени в сравнение с останалите разглеждани сектори".

При кредитирането на дребно данните чертаят още по-благоприятна картина. "Според показателя "дълг/БВП" домакинствата в България са сред най-слабо задължените в сравнение с останалите държави от ЕС. В допълнение от 2008 г. се наблюдава тенденция към трайно подобряване на този показател, който от 29.8% през 2008 г. се понижава до 23.0% в края на 2018 г.", пише в документа на БНБ.

✓ Пет европейски държави изискват карантина за пристигащи от България

В понеделник Словакия се присъедини към Естония, Латвия, Словения и Великобритания въпреки обявеното отваряне в ЕС

Увеличаващият се брой случаи на коронавирус в България води до повече ограничения в някои страни в ЕС и във Великобритания за български граждани, пътуващи в чужбина. Засега българите все още може да пътуват свободно в повечето европейски страни, но е добре преди това да проверят за евентуална промяна в противоепидемичните мерки в съответната държава в европейския портал [Re-open EU](#).

В петък например Великобритания извади България от списъка с безопасни страни, за които задължителната 14-дневна карантина ще отпадне от 10 юли. В същия ден Министерството на външните работи изпрати нота до Лондон с искане на обяснение за това решение, но все още няма отговор, казаха от пресцентъра на МВНР.

Естония, Латвия, Словения и Словакия налагат задължителна карантина за пристигащи от България, поясниха от Външното министерство на въпрос на "Капитал". В Словакия мярката за карантина влезе в сила от понеделник след като в края на миналата седмица Братислава извади България от списъка си с безопасни държави поради ръста на случаите у нас. Докато карантината в останалите държави в списъка е 14 дни, в Словакия тя ще трае 5 дни, но се изисква и отрицателен PCR тест, направен до 96 часа преди пътуването, който се повтаря в края на петдневната карантина. Кипър пък изисква отрицателен PCR тест за влизане в страната, направен през последните 72 часа.

По какъв критерий се определя коя страна е безопасна

Страните, които ограничават пътуванията или налагат задължителна карантина на пристигащи български граждани главно наблюдават кумулативния брой потвърдени случаи на 100 000 души от населението за последните 14 дни. В Латвия например карантина се налага на пристигащи от страни с над 15 случая на 100 000 през последните 14 дни. Литва, която засега само силно препоръчва карантина на пристигащи от България, налага задължителна 14-дневна изолация за идващите от страни с над 25 случая на 100 000 за последните две седмици.

Към 3 юли, петък, по данни на Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията (ECDC), случаите на 100 000 в България са 23.6.

През юни България отчете [петия най-висок ръст на Covid-19 в Европа](#). ECDC публикува статистика за всички европейски държави веднъж седмично - ако ръстът, отчетен и през уикенда продължи, може да се окаже, че Литва и други страни също ще наложат задължителна карантина за пристигащи от България. [Страница с отворени данни за вируса](#), ползваща базата данни на единния портал, показва, че към 6 юли новите случаи за последните две седмици са се увеличили с 54% спрямо предходните две седмици.

Как се пътува до Гърция

Засега Гърция не налага ограничения за граждани на ЕС освен за тези, пристигащи от Швеция. Страната използва онлайн регистрационна форма, която всички пътуващи трябва да попълнят до 48 часа преди пътуването си. Чрез регистрацията се получава QR код, който се сканира при влизане в страната. Влизащите се подлагат на случайни PCR тестове, свързани с алгоритъма по издаването на QR кода. От тестваните се изисква да се самоизолират 24 часа на мястото, към което са се насочили, докато излязат резултатите. Хората с положителни проби се задължават да прекарат 14-дни в специални хотели за карантина.

В същото време от понеделник Гърция ограничи влизането от България с автомобили единствено през граничния пункт "Кулата-Промахон", което създаде опаска от коли, дълга 8 км, в сутрешните часове. Също в понеделник Гърция забрани влизането от Сърбия в страната заради влошаващата се епидемична ситуация там.

Пътуванията до Гърция по вода с лично морско превозно средство също са затруднени. От пресцентъра на МВНР обясняват, че засега Гърция е обозначила единствено две пристанища, през които може да се влиза в страната с яхта - Игуменица и Пирея, където са устроени пунктове за сканиране на QR кодовете на пристигащите.

"Пътниците, които влизат в страната чрез сухопътните и морските граници, освен другите си, според случая, задължения, попълват електронната форма PLF в периода от 48 (четиридесет и осем) до 72 (седемдесет и два) часа преди пристигането си в Гърция," пише в гръцкия Държавен вестник бр. 2601/27.06.2020 г. Това може да създаде проблеми и с давността на QR кодовете при по-дългите морски пътувания, ако пътниците са попълнили регистрационните форми преди да тръгнат към Гърция, както е практиката при сухоземните пътувания.

Ананиев удължи извънредната епидемична обстановка до края на юли

Здравният министър Кирил Ананиев удължава до края на месеца извънредната епидемична обстановка заради нарасналия брой заразени от коронавирус.

На централно ниво няма да се засилват противоепидемичните мерки, но на областните щабове ще бъдат издадени препоръки да засилят контрола за носене на маски и спазване на дистанция, както и да забранят провеждането на масови мероприятия, тъй като се установило, че след тях броят заразени расте. През уикенда са установи общо 19 заразени футболисти и треньори от два футболни отбора.

Ананиев ще издаде допълнителна заповед, в която разрешава по време на публични професионални изяви - пресконференции, презентации, в телевизията, да не се носят маски. Ще има и заповед от кои страни по света българските граждани могат да влизат, без да бъдат поставяни под карантина и при кои тя е задължителна.

От здравното министерство съобщиха още, че българска фирма извършва клинични проучвания доколко познато българско лекарство срещу въшки и краста може да е ефективно срещу коронавирусна инфекция. В проучванията досега са се включили 30 пациенти от девет болници. След България проучвания за влиянието на продукта са започнали в САЩ, Испания и Бразилия.

Сега

✓ Плащанията към НАП София вече са само по електронен и банков път

ОББ закрива клоновете си в столичните офиси на приходната агенция

От 1 юли плащанията на данъци и осигурителни вноски в 13-те офиси на НАП в столицата се извършват само по електронен път или с банков превод. До края на месеца ОББ ще закрие всички свои клонове в столичните данъчни служби.

Данъкоплатците ще може да ползват ПОС терминали, ако решат да направят плащането на място в данъчната служба. Те може да направят това и чрез електронния портал на НАП. И в двата случая преводът е безплатен.

Другата опция за данъкоплатците е да превеждат данъци и осигуровки по банков път от всяка банка в страната. За това обаче се дължи такса според тарифите на финансовите институции.

Година наред в офисите на НАП работеха клонове на СИБанк, през които ставаше плащането на данъци, осигуровки и различни глоби и санкции. След обединяването на СИБанк с ОББ през миналата година обслужваща банка стана ОББ. От 1 юли банката по свое желание е решила да закрие своите клонове в офисите на приходната агенция в столицата.

Всички останали офиси на приходната агенция, в които има банкови гишета, ще продължат да работят по досегашния начин и занапред, уточняват от НАП. Неясно остава защо навсякъде не бъдат монтирани ПОС-терминали, така че плащането на налози да стане безплатно за всички.

Всъщност плащането на данък върху доходите на физическите лица и на осигуровки от самоосигуряващи са на банковото гише в данъчния офис бяха без банкова такса и досега. За всички останали налози обаче, включително и превеждането на осигурителни вноски от работодателите, както и на различните глоби и санкции, клоновете на ОББ начисляваха такса за "услугата".

От НАП напомнят, че от 2018 г. са въведени възможностите за плащане с виртуален и физически ПОС терминали. До момента без такси са платени близо 480 млн. лв., като общият брой на преводите е почти 1.5 милиона. Общо над 80 млн. електронни трансакции годишно се извършват с електронните услуги, предоставяни от приходната агенция, като делът на електронната комуникация надхвърля 90%.

✓ Единственият кандидат за шеф на КЕВР се отказа от конкурса

Издигнатият от ГЕРБ Пламен Младеновски се разколебал, защото не усетил "достатъчно широка политическа подкрепа"

Предложеният от ГЕРБ за нов шеф на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) Пламен Младеновски е оттеглил кандидатурата си. Това съобщи пред БНР депутатът от ГЕРБ Валентин Николов.

Според Николов Пламен Младеновски е оттеглил кандидатурата си, тъй като не е получил достатъчно широка политическа подкрепа за оглавяването на енергийния регулатор.

"Процедурата за избор на нов председател на КЕВР, започва отначало. Дотогава на поста остава досегашният председател Иван Иванов", заяви Валентин Николов.

Кандидатурата на Пламен Младеновски бе внесена от политическа партия ГЕРБ официално в Народното събрание миналата седмица, тъй като мандатът на Иван Иванов изтече. Младеновски бе единствената кандидатура за поста. В момента тече процедура по подмяна и на част от членовете на КЕВР заради изтекли мандати.

Младеновски бе шеф на дирекция в регулатора. Не е широко популярен, но отскоро с него са свързани два любопитни факта. Първият - изборната процедура бе съпътствана от поправка в Закона за енергетиката, според която изискваният досега за поста управленски стаж от 10 години (7 в ресора) бе смъкнат на 5 години. А Младеновски започва работа в КЕВР през 2013 г. Вторият факт е, че бившият омбудсман и настоящ опозиционен партиен лидер Мая Манолова разкри чрез инициали връзката между законовите промени и конкретния човек. Още преди ГЕРБ да споменат за фаворита си, тя написа във Фейсбук: "Променят цял закон, за да си сложат приближен човек начело на КЕВР. Човек с всичко на всичко 5 г. стаж ще може да определя цената ни за ток, вода, парно. Кой е П.М. и ще стане ли той шеф на енергийния регулатор?"

Според Валентин Николов точно тези съмнения са накарали Младеновски да оттегли кандидатурата си. "Той е експерт и иска да почувства по-широка подкрепа, защото е важно регулаторът да се чувства независим! След като всички, особено кръгът "Манолова" започнаха злостно да оспорват неговата експертиза, а това, че едва ли не законът е бил променен заради него и че едва ли не ще бъде послушко, в крайна сметка явно са го демотивирали", коментира Николов пред БНР.

Продължава обаче процедурата за подмяна на останалите членове на енергийния регулатор, чийто мандат също изтича. Както писа "Сега" двама от досегашните членове на комисията - Владко Владимиров и Евгения Харитоновна, са предложени за нов мандат. Издигнати са съответно от НФСБ и ГЕРБ, а ресортът им е енергетика. За същата позиция ГЕРБ са номинирали още Георги Добрев, който е служител на Български енергиен холдинг, а и Валентин Терзийски, който в

момента е в ръководството на „Топлофикация-София“. „Воля“ пък се спира на бившия шеф на дружеството Кремен Георгиев. Досегашният член Димитър Кочков е предложен от БСП за комисар във водния сектор. Кандидатите ще бъдат изслушвани другата седмица в парламента.

Междувременно бившият омбудсман Мая Манолова и сега председател на гражданското движение "Изправи се.БГ" призова Борисов, Нинова и Карадайъ да оттеглят предложенията си за членове на КЕВР. "Време е регулаторите да спрат да бъдат клонове на партийни централи", заяви Манолова. И поиска потребителските организации, гражданите и експертните сдружения да направят свои предложения за състава на регулатора, с което КЕВР наистина да е независим.

Веднага след новината за оттеглената кандидатура на Пламен Младеновски се появиха информации за нови номинации, зад които стоят интереси на почетния лидер на ДПС Ахмед Доган и енергийния бос Христо Ковачки. "Вече има две "спуснати" имена на кандидати за поста. Едното е на юриста Дафинка Янкова, оглавявала "Булгаргаз" по времето на кабинета "Орешарски", зад чието израстване е сегашният директор на притежаваната от Ахмед Доган ТЕЦ - Варна" - Георги Христов", написа "Капитал". И посочи, че Янкова е работила и за Христо Ковачки.

Другото име, за което се говори, е на бившия зам.-министър на енергетиката Красимир Първанов, който се раздели с поста, след като се сдобил на занижена цена с апартамент от "Артекс". Преди десетина години той бе освободен от НЕК, защото подписа споразумение с руската "Атомстройекспорт" за изграждането на АЕЦ "Белене", без да е бил упълномощен от тогавашния енергиен министър Трайчо Трайков. Заради този документ България загуби арбитражното дело с руснаците и плати над 1.1 млрд. лв. за реакторите на централата.

Според "Капитал" оттеглянето на Пламен Младеновски от процедурата за избор на нов шеф на КЕВР съмнително съвпада със среща на премиера Бойко Борисов с близкия до ДПС енергиен експерт Илия Желязков, известен като "лейтенантът на Пеевски" в енергетиката. Изданието припомня, че дълги години той е представял интересите на Пеевски в различни държавни дружества в енергетиката, а през 2018 г. е станал и зам.-председател на Бюрото за контрол на специалните разузнавателни средства по предложение на ДПС.

„Вижда се силното политизиране на избора на председател на КЕВР. Както и влизането чрез политическите кандидатури на силно корпоративно представителство. В сегашния състав на КЕВР има силно корпоративно присъствие на поне две от големите корпорации в енергетиката – в природен газ и в топло- и електроенергетиката“. Това коментира пред БНР енергийният експерт Еленко Божков. Според него трябва "да се разтвори палитрата и да се даде възможност на по-широк кръг от представители да участват в регулирането на тези процеси и да дадат по-голям гаранция за безпристрастност и прозрачност“.

✓ Всеки втори учител е на "Виe" с ИТ технологиите

Само 1/4 от българските педагози пък се чувстват подготвени за преподаване в мултикултурни условия

Всеки втори български учител не се чувства подготвен да използва информационно-комуникационните технологии (ИКТ) в процеса на преподаване на учебния материал. Ако у нас делът на тези преподаватели е 49.8% (през 2018 г.), то намерението е процентът им да се увеличи до 75 на сто. Такава цел си поставя страната ни в проекта на Национална програма за развитие "България 2030" в частта ѝ за образование.

За повишаване на привлекателността и престижа на учителската професия от МОН посочват, че ще бъдат предприети мерки за повишаване на доходите на педагогическите специалисти, за стимулирането им съобразно напредъка на учениците им, както и за привличане към учителската професия на млади хора, специалисти от други професии и представители на бизнеса. Оттам изчисляват, че до 2030 за това ще са нужни общо 36 840 000 000 лв., които следва да дойдат от държавния бюджет, европейски и международни фондове и програми/проекти, собствени приходи на общини, събрани приходи от такси, включително от държавни висши училища.

По линия на академична подготовка на учителите ще бъдат предприети мерки за реформиране на учебния процес в педагогическите специалности - в посока бъдещите педагози да могат да прилагат компетентностния подход, да преподават иновативно, да подобрят дигиталните си умения и да разширят практическата си подготовка. За това ще са нужни 30 млн.лв. национални и европейски средства. 35 млн.лв. пък следва да се инвестират за продължаваща квалификация на педагогическите специалисти.

Сред другите по-конкретни цели в проекто-програмата, свързани с учителската професия, са педагозите, работещи на пълно и непълно работно време в основно и средно образование да се увеличат от 1.7 на 1.9% от общото активно население, а преподавателите, които се чувстват подготвени за преподаване в мултикултурни условия, да скочат от 25.8%, каквото е било нивото им през 2018 г., на 50% през 2030 г.

За учене през целия живот са планирани около 300 хил.лв., като относителният дял на младежите на 20-24 навършени години със завършено най-малко средно образование следва да се повиши от 84.4% на 92%. За дигитализация и иновации пък до 2030 г. са предвидени над 1.4 млрд.лв., като хората, притежаващи основни цифрови умения, следва да се увеличат от 29% през 2019 г. на 37% през 2030 г.

КАЧЕСТВО

Сред целите на Програмата за развитие "България 2030" е и повишаване на качеството на образованието, което според просветното министерство ще стане чрез въвеждане на компетентностния подход в обучението. В тази връзка съотношението ученик-учител в начално училище следва да се промени от 18:1 на 15:1, коефициентът на заетост на наскоро завършилите професионално образование, които не продължават своето образование, да се увеличи от 68 на 80%, а мястото на образователната ни система според Global Competitiveness Report (World Economic Forum) следва да се повиши от 83-то на 63-65 място. За тази цел ще са нужни над 1 млрд.лв.

ОБХВАТ

Ако през 2018 г. делът на българските деца от 4 г. до 7 г., обхванати в детски градини, е 82.4%, то целта за 2030 г. е този дял да стигне 86.3% (при средно за ЕС 95%). Тогава степента на отпадане от началното училище следва да спадне от 6.5% през 2018 г. на 2%, делът на хората над 25 г. със завършено средно образование да се повиши от 96.2% през 2019 г. на 99%, а лицата между 30-34 години със завършено висше образование да се увеличат от 32.7% за 2019 г. на 40%. Общо за по-пълен обхват на учениците в образованието, за пълноценно участие в образователния процес, за мотивация за учене и за модернизация на материалната база ще са нужни над 20 млрд.лв. за 9-те години от 2021 до 2030 г.

✓ Случаите, в които работодателят е длъжен да уволни с предизвестие

Кодексът на труда (КТ) има специални разпоредби, които определят случаите, в които работодателят трябва да прекрати едно трудово правоотношение с предизвестие. Там са посочени и общи правила, и точно конкретни хипотези, в които той може да уволни един работник или служител задължително с писмено предизвестие.

Така например в КТ е записано например, че "работодаателят може да прекрати трудовия договор, като отправи писмено предизвестие до работника или служителя" в определени срокове. Под срокове се имат предвид 30 дни на предизвестие при прекратяване на безсрочен трудов договор. Това е общото правило. КТ позволява страните да уговорят и по-дълъг срок, но не повече от 3 месеца.

Именно в тези срокове работодателят може да прекрати трудовия договор в точно определени от закона случаи. Един от тези конкретни ситуации е закриване на предприятието, както и закриване само на част от предприятието. Пак задължително трябва да има предизвестие и при съкращаване на щата или при намаляване на обема на работа. Същите правила се спазват и при спиране на работа за повече от 15 работни дни.

Ако се уволнява заради "липса на качества на работника или служителя за ефективно изпълнение на работата", отново е необходимо задължително работодателят да даде предизвестие. Изискването е същото и когато работникът или служителът се освобождава, защото не притежава необходимото образование или професионална квалификация за изпълняваната работа.

Пак предизвестие се изисква като задължително условие за законно уволнение и при отказ на работника или служителя да последва предприятието или неговото поделение, в което работи, когато то се премества в друго населено място или местност. Дори и тогава трябва да има предупреждение.

Има ситуация, при която заеманата от работник или служител длъжност трябва да бъде освободена за възстановяване на незаконно уволнен работник или служител, заемал преди това същата длъжност. Това е много по-силно изискване и настоящият работник трябва да напусне. Тогава обаче работодателят е длъжен да го уволни с предизвестие. Същото е и при промяна на изискванията за изпълнение на длъжността, ако работникът или служителът не отговаря на тях, както и при обективна невъзможност за изпълнение на трудовия договор.

В последните няколко години бяха вкарани и още няколко случаи и категории, при които предизвестие е задължително. Такъв е случаят при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, при навършване на 65-годишна възраст – за професори, доценти и доктори на науките. Или пък, когато на работника или служителя е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер по чл. 68а от Кодекса за социално осигуряване. Пак предизвестие трябва и когато трудовото правоотношение е възникнало, след като работникът или служителът е придобил и упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст. В тези случаи работодателят може да получи служебно от Националния осигурителен институт информация относно наличието на упражнено право на пенсия от работника или служителя. Националният осигурителен институт предоставя безвъзмездно информацията в 14-дневен срок от получаване на искането, разпорежда КТ.

Мениджър

✓ Удължават до края на юли епидемичната обстановка у нас

До края на месец юли се удължава епидемичната обстановка у нас. Това обяви здравният министър Кирил Ананиев на извънреден брифинг на Оперативния щаб в Министерския съвет. Целта е да се запази възможността в зависимост от развитието на епидемичната обстановка здравният министър да издава заповеди за намаляване на нивото на разпространение на заразата, обясни самият той.

И още - засилва се контролът по спазване на епидемичните мерки. Областните управители ще имат възможността на базата на критичен анализ на ситуацията, да намалят до минимум организирането на масови мероприятия.

"Днес, най-късно утре ще са ясни страните от ЕС и Шенгенското пространство, както и граждани на трети страни, които ще могат да влизат в България, но ще бъдат поставени под 14-дневна карантина", поясни Ананиев. Предстои той да издаде и съответната заповед.

Междувременно, Националният оперативен щаб ще продължи ежедневните сутрешни срещи при премиера, при които ще се прави анализ на епидемичната обстановка в страната.

"Ще се следи за броя на лицата, носители на вируса, тези, които са настанени в болнични заведения, както и тези под домашна карантина и не на последно място броят на заразените медици", добави здравният министър Кирил Ананиев.

Главният държавен здравен инспектор доц. Ангел Кунчев още веднъж обясни кои хора могат да си позволят да не носят маски в затворени помещения. Вече официално е регламентирано, че това са говорители на събития, водещи на предавания и водещи на новини.

Здравният министър обяви, че има 15 души с положителен тест на коронавирус от екипа на футболен клуб "Черно море", сред които футболисти, треньор и масажисти. Има и четирима футболисти с положителен тест от "Царско село". По думите на Ананиев, по всяка вероятност заразата е дошла отвън, а не от самия мач.

✓ НСИ отчита ръст на брутния вътрешен продукт от 2,4% през първото тримесечие

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт (БВП) през първото тримесечие на 2020 г. възлиза на 25 575 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 3 678 лв. от стойностния обем на показателя, събщи Националният статистически институт (НСИ).

Сезонно изгладените данни показват растеж от 2.4% на БВП през първото тримесечие на 2020 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.3% спрямо четвъртото тримесечие на 2019 година.

На годишна база спад на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в преработващата промишленост - с 18.5%, и при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 10.9%, а ръст - в добивната промишленост - с 9.3%.

Календарно изгладените данни за строителната продукция през април 2020 г. показват спад от 15.0% в сравнение със същия месец на 2019 година. На годишна база е регистриран спад на календарно изгладения индекс на строителната продукция през април 2020 г. както при сградното строителство - със 17.3%, така и при гражданското/инженерното строителство - с 11.7%.

Индивидуално потребление

През април 2020 г. общият показател на доверие на потребителите се понижава със 17.4 пункта спрямо равнището си отпреди три месеца. Това се дължи на пониженото доверие сред населението както в селата, така и в градовете - съответно с 18.5 и 17.0 пункта.

През април 2020 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, намалява с 19.9% в сравнение със същия месец на предходната година. През април 2020 г. в сравнение със същия месец на 2019 г. се наблюдава спад на оборота при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали (с 40.3%), при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали (с 22.9%) и при търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (със 7.9%).

За индивидуално потребление на населението през първото тримесечие на 2020 г. са изразходвани 73.1% от производения БВП. Реалното увеличение на показателя спрямо съответното тримесечие на 2019 г. е 3.7%

Инвестиции

По данни от бизнес анкетите на НСИ през юни 2020 г. показателят на доверие в промишлеността се подобрява със 7.4 процентни пункта в сравнение с май 2020 година. През април 2020 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 15.7% на годишна база.

Относителният дял на бруто образуването в основен капитал в БВП през първото тримесечие на 2020 г. е 13.9%. По сезонно изгладените данни този показател се увеличава с 1.2% в реално изражение спрямо същия период на предходната година.

Пазар на труда

През първото тримесечие на 2020 г. общият брой на заетите лица на възраст 15 и повече навършени години е 3 107.2 хил., от които 1 667.1 хил. мъже и 1 440.1 хил. жени.

Относителният дял на заетите лица от населението на възраст 15 и повече навършени години е 52.4%, като при мъжете този дял е 58.7%, а при жените - 46.7%.

През първото тримесечие на 2020 г. броят на безработните лица е 148.9 хил., от които 86.0 хил. (57.8%) са мъже и 62.9 хил. (42.2%) - жени. Коефициентът на безработица е 4.6%, съответно 4.9% за мъжете и 4.2% за жените. В сравнение с първото тримесечие на 2019 г. коефициентът на безработица намалява с 0.4 процентни пункта.

По предварителни данни през първото тримесечие на 2020 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 10.2% спрямо първото тримесечие на 2019 година. Увеличението в индустрията е с 9.0%, в услугите - с 9.2%, и в строителството - с 8.1%.

Според бизнес анкетите на НСИ през юни 2020 г. 18.6% от промишлените предприятия посочват недостига на работната сила като фактор, затрудняващ дейността им.

През март 2020 г. средната работна заплата е 1 321 лв. и нараства с 1.0% в сравнение с предходния месец и с 5.9% спрямо март 2019 година

Международни трансакции

Оценките на мениджърите в промишлеността през юни 2020 г. показват леко намаление на осигуреността на производството с поръчки от чужбина (с 0.8 пункта) в сравнение с май 2020 година.

За април 2020 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 186.5 млн. евро при дефицит от 249.7 млн. евро за април 2019 година. За януари - април 2020 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 625.7 млн. евро (1.0% от БВП) при дефицит от 19.8 млн. евро (0.03% от БВП) за януари - април 2019 година.

Търговското салдо за април 2020 г. е положително в размер на 120.2 млн. евро при дефицит от 222.1 млн. евро за април 2019 година. За януари - април 2020 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 95.1 млн. евро (0.1% от БВП) при дефицит от 569.3 млн. евро (0.9% от БВП) за същия период на 2019 година.

Износът за април е 1924.7 млн. евро като намалява на годишна база с 422.9 млн. евро (18.0%) За януари - април 2020 г. износът е 9043.9 млн. евро (13.9% от БВП), като намалява с 327.5 млн. евро (3.5 на сто) в сравнение с този за същия период на 2019 г.

Вносът за април 2020 г. е 1804.5 млн. евро, като намалява със 765.3 млн. евро (29.8%) спрямо април 2019 г. За януари - април 2020 г. вносът е 9 139 млн. евро (14.1% от БВП), като намалява с 801.7 млн. евро (8.1%) спрямо същия период на 2019 г.

Външнотърговското салдо от стоки и услуги през първото тримесечие на 2020 г. е положително. Износът на стоки и услуги нараства с 1.9%, а вносът на стоки и услуги - с 1.2% (според сезонно изгладените данни)

Цени

През май 2020 г. хармонизираният индекс на потребителските цени се увеличава с 1.0% в сравнение със същия месец на 2019 година. Най-голямо увеличение на цените е регистрирано в група "Хранителни продукти и безалкохолни напитки" - с 6.0%. Най-голямо намаление на цените е регистрирано в групата "Транспорт" – с 8.6%

През първото тримесечие на 2020 г. индексът на цените на жилищата нараства с 4.7% в сравнение със същото тримесечие на 2019 година.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през май 2020 г. намалява с 1.6% в сравнение със същия месец на 2019 година. Понижение на цените е регистрирано в добивната промишленост - с 5.3%, и в преработващата промишленост - с 3.4%, а увеличение се наблюдава при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1.4%.

Парични и финансови показатели

Кредитите на Нефинансови предприятия и домакинствата през май 2020 г. възлизат на 58.727 млрд. лева. Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 2.9% на годишна база през май 2020 г. (3.2% годишно повишение през април 2020 г.) и в края на месеца достигат 34.394 млрд. лв. (27.1% от БВП).

Кредитите за домакинствата са 24.334 млрд. лв. (19.1% от БВП) в края на май 2020 година.

✓ Имотният и Търговският регистър влизат в общ портал

От 27 юли ще преустановят функционирането си сайтовете на Имотния регистър, Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел <http://brra.bg/> и <https://icadastre.bg/>. Техните функции ще поеме единният портал <https://portal.registryagency.bg/>, информира Агенцията по вписванията.

Към момента новата платформа позволява да се регистрира потребителски профил и към него да се присъедини средство за идентификация, да се направи тестово подписване, да се извършват свободно справки в Търговския регистър, за които не се дължат държавни такси и да се правят нови за Имотния регистър безплатни справки.

За прехвърляне на наличните средства от icadastre.bg, потребителите трябва да се регистрират на <https://portal.registryagency.bg/> и след 27 юли да заявят това чрез функцията "Обединяване на профил".

Във връзка със синхронизирането на профилите, ще стартират дейности по подготовка на мигриране на данните, като с цел предотвратяване на неточности, достъпът до <https://icadastre.bg/> ще бъде ограничен още на 25 юли.

Броят на регистрираните профили в единния портал <https://portal.registryagency.bg/> до този момент е 2478, като само през изминалата седмица ръстът на новорегистрираните ползватели е 40%.

✓ Близко 175 000 фирми и юридически лица декларирани нулева дейност

Близко 175 000 фирми и юридически лица с нестопанска цел са подали декларации за нулева дейност от началото на 2020 г., информират от Агенцията по вписванията и припомнят, че в петък, 3 юли изтече удълженият с 3 месеца срок. Близко 60 на сто от декларациите са изпратени към Агенция по вписванията по електронен път.

Броят на заявленията за липса на дейност на компаниите се запазва стабилен, сравнено с 2019 г. - общо 170 000. Съгласно направените промени в Закона за счетоводство в края на изминалата година, декларация за липса на дейност се подава еднократно, а не ежегодно, както беше до момента. При промяна т.е при възобновяване на дейността, се съставя и подава ГФО.

Броят на подадените Годишни финансови отчети (ГФО, Г2) за изминалите 6 месеца е 83 499, като близо 75% от тях са внесени онлайн (62 483). Внасянето на ГФО продължава до 30 септември 2020 г., след удължаване на крайния срок с 3 месеца.

✓ Ръст на европейските борси на фона на ралито в Китай

Основните индекси на водещите европейски фондови борси регистрираха силни повишения в ранната търговия в понеделник, следвайки ралито на пазарите в Китай, предаде Ройтерс. Инвеститорите залагат, че втората най-голяма икономика в света ще поведе световното възстановяване от спада, предизвикан от пандемията от коронавирус.

Общият европейски индекс STOXX 600 отчете ръст от 5,12 пункта, или 1,4%, до 370,55 пункта, след като акциите в секторите, които са силно зависими от търсенето в Китай, тръгнаха нагоре. Индексът на автомобилния сектор SXAP, технологичният индекс SX8P и индустриалният SXNP, напреднаха съответно с 2,81% 1,32% и 1,29%.

Немският индекс DAX се повиши с 201,91 пункта, или 1,61%, до 12 730,09 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 117,45 пункта, или 1,91%, до 6 274,75 пункта. Френският измерител CAC 40 записа ръст от 82,64 пункта, или 1,65%, до 5 089,78 пункта.

Китайският индекс на сините чипове CSI300 се повиши с 5,67%, след като инвеститорите се запасиха с евтино финансиране, което да налят в икономиката на Китай, която анализаторите очакват да се възстанови по-бързо и по-цялостно от тази на другите големи страни, които в момента се борят с нова вълна от инфекции от COVID-19.

„Те (Китай) бяха първите, засегнати от вируса. Настоящите данни за китайската икономика ни дават добра представа за това кога другите страни могат да очакват възстановяване“, коментира Майкъл Бейкър от EY Capital. „Единствената причина за притеснения са САЩ. Те могат да осуетят това възстановяване“.

Оптимизмът от азиатската сесия се пренесе в Европа, където акциите на банките HSBC, Banco Santander и BNP Paribas поскъпнаха съответно с 5,70%, 4,60% и 4,24%, допринасяйки най-много за ръст на STOXX 600. Банковият индекс SX7P скочи с 3,99% до най-високите си нива от 10 юни насам.

Сериозен ръст в Азия

Водещите индекси на борсите в азиатско-тихоокеанския регион записаха повишения в понеделник, следвайки силните данни за пазара на труда в САЩ от миналата седмица, пише Маркетоуч.

Уолстрийт остана затворен в петък по случай Деня на независимостта на САЩ на 4 юли. По-рано обаче Министерството на труда на САЩ обяви, че американската икономика е създавала рекордните 4,8 млн. работни места през юни, докато нивото на безработица е паднало до 11,1%.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се повиши с 180,07 пункта, или 5,71%, до 3 332,88 пункта, докато по-малкият измерител Shenzhen Composite напредна с 79,7 пункта, или 3,9%, до 2 121,59 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng добави 966,04 пункта към стойността си, или 3,81%, завършвайки сесията при ниво от 26 339,16 пункта.

„Битката между ефектите от COVID-19 и подобряващите се икономически условия продължава“, коментира Джинги Пан от IG.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 отчете ръст от 407,96 пункта, или 1,83%, до 22 714,44 пункта.

Южнокорейският показател Kospi се повиши с 35,52 пункта, или 1,65%, до 2 187,93 пункта.

В Австралия ASX 200 записа спад от 43,3 пункта, или 0,71%, до 6 014,6 пункта, като тази седмица се очаква централната банка на страната да запази основната си лихва на рекордно ниското ниво от 0,25%.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха смесени резултати в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 0,51 пункта, или 0,11%, до 450,33 пункта. BGBX40 напредна с 0,01 пункта, или 0,01%, до 96,24 пункта. BGTR30 се понижи с 1,57 пункта, или 0,34%, до 465,03 пункта. BGREIT регистрира спад от 0,25 пункта, или 0,19%, до 132,42 пункта.

Investor.bg

✓ 6,5 млрд. лв отиват за строителството на жп инфраструктура у нас до 2027 г.

Не всички планирани инвестиции са съсредоточени в Южна България

6,5 млрд. лв. ще бъдат инвестирани в строителството на железопътна инфраструктура у нас между 2021 и 2027 г., съобщи Нели Андреева, директор на дирекция „Стратегическо развитие и инвестиционни проекти“ в Национална компания Железопътна инфраструктура (НКЖИ) в рамките на конференцията „Стратегическа инфраструктура и инвестиции“, организирана от Градът Медиа Груп.

Сред проектите по ОП „Транспортна свързаност“ за следващия програмен период са модернизацията на жп участък Елин Пелин-Костенец, фаза 2, на жп линия София-Перник, на жп линия Перник-Радомир, фаза 2 и Волуяк-Драгоман, фаза 2. Предвидено е и доизграждане на съоръженията по жп линията Карнобат-Синдел и развитие на жп възли Русе, Варна и Горна Оряховица, каза Андреева. Планирано е също изграждане на връзка между жп гарата в Бургас и летище Бургас, както и на жп връзка на летище Пловдив и гарата в Пловдив. Предстои и модернизация на ключови гари в участъците от линията София-Перник-Радомир, допълни Андреева.

По Механизма за свързване на Европа при следваща покана за проектни предложения НКЖИ планира да кандидатства с участъците Видин-Метковец, Метковец-Мездра, Драгоман-сръбска граница, Радомир-Гюешево и границата с Република Македония. „Има индикация, че за трансгранични проекти по Механизма за свързване на Европа ще има по-висок дял на съфинансиране от Европейския съюз, което ще определи решението ни към коя програма да бъде отправен проектът за финансиране“, посочи Андреева.

Тя изтъкна, че не всички планирани инвестиции са съсредоточени в Южна България. Освен планираните проекти в Северна България в НКЖИ е постъпило инвестиционно намерение за реализация на интермодален терминал във Видин, където компанията може да подкрепи проекта в частта за модернизация на железопътната инфраструктура и да кандидатства като събенефициент по проекта, съобщи Андреева. Тя допълни, че е възможно за планирани проекти за реализация по Механизма за свързване на Европа да бъде потърсено финансиране от ОП „Транспортна свързаност“ и обратно в зависимост от условията за кандидатстване и приоритетите за финансиране по двете програми. „Към момента липсва правна рамка и окончателна визия на ЕС за следващия програмен период, което поражда известна неяснота при подготовката на проекти. Няма окончателни версии на регламенти и бюджетна рамка за следващия период, липсват ясни правила за допустимост и окончателни процентни дялове за съфинансиране на проектите“, посочи Андреева.

Сред големите железопътни проекти, които в момента са в процес на изпълнение у нас, е рехабилитацията на жп линията Пловдив-Бургас, фаза 2, финансиран по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“. По проекта вече има две завършени отсечки - рехабилитирани са участъците Стрелча-Церковски и Скутаре-Оризово. Повечето от средствата по проекта вече са договорени, като този месец предстои стартиране на още две тръжни процедури. Едната е за модернизация на участъка Ямбол-Зимница при гара Завой, а другата е за изграждане на лесопояс в междугарието Черноград-Айтос. Проектът ще бъде изпълнен в рамките на периода на допустимост на разходите по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“, каза Андреева.

Другият голям проект е Елин Пелин-Костенец, който е разделен на три участъка. По позиция 1 е сключен договор през ноември 2019 г. за строителство, а за позиции 2 и 3 договорите ще бъдат сключени този месец, като има избрани изпълнители, а сроковете за обжалване са изтекли. Подписан е договор за надзор на целия обект, има и подписани договори за модернизация на тягови подстанции Казичене и Ихтиман, както и договор за строителен надзор и на двете подстанции, съобщи Андреева. „Поради натрупаното закъснение по проекта от повече от 30 месеца вследствие на обжалване на тръжни процедури и на процедурите по отчуждаване на имоти е взето решение проектът да бъде фазиран, като част от дейностите се финансират през програмен период 2021-2027 г. по ОП „Транспортна свързаност“, допълни тя. Предвижда се проектът да приключи през 2025 г.

„Предвид предстоящото фазиране на проекта и с цел избягване на загубата на европейски средства през настоящия програмен период беше иницирано и включването на допълнителни проекти в оперативната програма, като се предвижда те да бъдат изпълнени частично поради ограничение на финансовия ресурс по приоритетна ос 1 на оперативната програма. Тези проекти са модернизацията на жп участък Волуяк-Драгоман и Перник-Радомир“, каза Андреева.

По Механизма за свързване на Европа НКЖИ изпълнява четири големи проекта, първият от които е София-Елин Пелин. Предвижда се той да бъде завършен през 2022 г., като всички големи договори за реализацията му са сключени и той е в етап на строителство. Физическият му напредък е почти 45%. Другият голям проект е Костенец-Септември, като миналата година са сключени договорите за строителство и строителен надзор по проекта. В момента тече етапът на проектиране и този месец предстои подписване на договор за авторски надзор, планира се първа копка и старт на строителните дейности по проекта. По него е сключен и договор за модернизация на тягова станция Белово, като се предвижда проектът да завърши в рамките на 2024 г. заради технологичната му сложност, обясни Андреева. В неговия участък попада най-дългият тунел на Балканския полуостров с дължина 6,8 км. „Такъв тунел не е строен в България от средата на миналия век, когато е построен тунел Козница, свързващ Стара планина и същинска Средна гора“, посочи Андреева.

Следващият голям проект със средства от Механизма за свързване на Европа е проектът за развитие на жп възел София – жп участък София-Волуяк. Към момента се финализират отчуждителните процедури в участъка, а договорите за строителен надзор и оценка за оперативна съвместимост са подписани още през 2018 г. През август предстои сключване на договор за строителство, ако няма поредно обжалване на процедурата. Избран е изпълнител и предстои сключването на договор с него по дейностите за сигнализация и телекомуникация в участъка, каза Андреева.

Последният проект е за развитие на жп възел Пловдив, като са предвидени две процедури за строителство. Първият договор е сключен на 20 март т. г., а вторият предстои да бъде подписан другата седмица, защото има избран изпълнител и сроковете за обжалване са изтекли. Скоро трябва да бъде подписан и договор за строителния надзор. „По двата проекта беше констатиран недостиг в рамките на споразуменията за безвъзмездна финансова помощ, но след като правителството пое ангажимент за допълнително национално съфинансиране с решение от 3 юли, договорите за строителство могат да бъдат сключени и проектите да бъдат реализирани“, отбеляза Андреева.

ЕК предлага 2021 да бъде обявена за Европейска година на железопътния транспорт, което според нея ще помогне за модернизирването на железниците и за привличане на повече ползватели.

✓ Социалната визия на климатичните промени

Защитниците на идеята за борба с изменението на климата ще трябва да вземат пример от борците срещу расовата дискриминация

Дискусиите за това как да се борим с изменението на климата почти винаги завършват с оплакване относно „липсата на политическа воля“. Сякаш препятстването, което не позволява на тези визии за чисти технологии да се превърнат в пазарна реалност, е нещо извън рационалното, пише в коментар за Bloomberg Ерик Ростън.

Но, да, в основата на проблема все пак е липсата на политическа воля. Климатичните промени са проблем, причинен от вкоренените системи на социалната, икономическата и политическата сила. За да преодолеем това, защитниците на идеята за борба с изменението на климата ще трябва да вземат пример от борците за равнопоставеност между расите.

Много екоактивисти и учени изглежда едва сега започват да осъзнават тази необходимост. Новата „Зелена сделка“, представена през февруари 2019 г. в САЩ, относно загърбването на изкопаемите горива включва и цели за социална справедливост. Това се оказва твърде амбициозно политическо начинание за този момент, но помага да се активизира един избирателен район, който оттогава играе главна роля в американското движение в защита на климата.

Миналата седмица Комитетът за климатичната криза към Камарата на представителите представи план за действие за справяне с климатичната криза.

На фона на един разединен Конгрес, който вече гледа към президентските избори през ноември, тези предложения няма да могат да се превърнат в закон дотогава. Но те все още са стъпка напред към справяне с начина, по който групите в неравностойно положение в САЩ са изложени на значителен климатичен риск. Още по-голяма стъпка би представлявала промяна в политиките, насочена в подкрепа на климата.

Джей Маршал Шепърд, изтъкнат професор и директор на програмата за изучаване на атмосферата към Университета в Джорджия, бивш ръководител на Американското метеорологично общество и един от най-известните застъпници в САЩ относно борбата срещу промените в климата, посочва, че обикновено хората, които са най-силно потърпевши от климатичните промени, изразени под формата на пожари, наводнения и суша, са същите онези хора, които се сблъскват с дискриминационно отношение, базирано на расови различия.

Новите данни, публикувани от Центровете за контрол и превенция на заболяванията показват, че вероятността чернокожите и латиноамериканците да се разболеят от COVID-19 е три пъти по-голяма, отколкото при бялото население в САЩ.

Точно както енергийната икономика ще се изчисти чрез „крайна и неизбежна промяна“, Шепърд предвижда 2020 г. да доведе до по-широка промяна сред американците по отношение на расовите различия, пречупени през призмата на социалните и икономическите взаимоотношения.

Подобно на расизма, изменението на климата е проблем на системата. Хората, които определят законите, политиката и взимат важните решения, рядко се включват в дискусии относно климата, смята Шепърд.

Въглищата, петролът и природният газ не се изгарят сами. Продължаващото използване на изкопаемите горива от онези, които взимат важните решения, е резултат от неправилни политики, изградени върху неустойчиво статукво. Всяка

промяна в това отношение няма да дойде от развитието на технологиите или дори от пазарните сили. Необходима е цялостна политическа промяна, заключава в коментара си Ростън.

Класа

✓ ИПИ: Фискална политика и бизнес цикъл

Повечето икономисти биха се съгласили с практичен подход към фискалната политика, според който данъчните ставки и дискреционните бюджетни разходи, като дял от БВП, са постоянни в хода на бизнес цикъла[1]. Подобно поведение би позволило провеждане на антициклична фискална политика, която охлажда икономическата активност в периоди на бум, когато трупат резерви, и я стимулира в периоди на спад с помощта на натрупаните резерви. В личен или бизнес аспект повечето хора са запознати с този принцип, който разговорно е по-известен като „бели пари за черни дни“. Това пише в анализа на **Калоян Стайков** от екипа на [Института за пазарна икономика](#).

Като цяло правителствата в България се придържат към подобно поведение, но последните месеци изглежда са сред изключенията. В периода 2016-2019 г. се наблюдават бюджетни излишъци в размер на 0,1-1,6% от БВП за съответната година[2], а след актуализиране на бюджета за 2020 г.

[Министерството на финансите](#) (МФ) очаква дефицит в размер на 3%, като очакванията на [Европейската комисия](#) са сходни. За четири години фискалният резерв се увеличава с близо 1,9 млрд. лв. и към края на май 2020 г. е в размер на близо 9,7 млрд. лв. С други думи, налице са всички предпоставки за провеждане на антициклична фискална политика – бюджетни излишъци и ръст на резервите в добрите години и би трябвало да очакваме по-високи разходи в трудни времена, като пандемичната обстановка в периода март-май 2020 г.

През март разходите наистина се увеличават, но това може да се отдаде изцяло на това, че протиепидемичните мерки влизат в сила в средата на месеца, отколкото на целенасочена държавна политика, докато през април и май бюджетните разходи почти същите, каквито са били в същите месеци на 2019 г.

Това е странно, защото бюджетната рамка предвижда ръст на консолидираните разходи през 2020 г. от над 1,6 млрд. лв. в сравнение с изпълнението им за 2019 г., а с влизането в сила на схемата 60/40 НОИ може да похарчи допълнителни 1 млрд. лв. над предвидено в бюджета си за годината.

Данните обаче сочат не само, че през април и май допълнителни средства за смекчаване на икономическите последици все още не се харчат, но и правителството дори не изпълнява заложената бюджетна рамка.

По този начин цялата идея за провеждане на антициклична фискална политика пропада – поне в краткосрочен план – защото именно в момента на необходимост от страна на бизнеса, бюджетните разходи реално се свиват. На този фон, удължаването на срока за изравнителната вноска на корпоративен данък за 2019 г. до 30 юни е малко облекчение за бизнеса. Тук трябва да се отбележи, че по счетоводни причини увеличаването на капитала на Българската банка за развитие няма да се види в бюджетните разходи, но допълнителните разходи през оперативните програми и Фонда на фондовете ще се видят.

Най-голям спад на публичните разходи се наблюдава при текущата издръжка, която е един от бюджетните буфери – всяка година се залагат високи разходи, които след това не се изпълняват, а средствата се насочват към други бюджетни пера. Продължава спадът при здравните разходи въпреки високия трансфер от държавния бюджет към НЗОК. Нещо повече – дори социалните разходи се свиват през май въпреки допълнително отпуснатите средства за социални услуги.

От предварителните данни на МФ за изпълнението на бюджета през май оставаме с впечатление, че свиването на разходите през април е било еднократен ефект, може би в резултат на висока степен на неизвестност, но крайните данни разказват друга история.

Според предварителната оценка консолидираните бюджетни разходи през май се очаква да са 3,8 млрд. лв. (в сравнение с около 3,15 млрд. лв. през май 2019 г.), но отчетените разходи са в размер на 3,19 млрд. лв. Това повдига и въпроса за надеждността на прогнозата за юни, според която месечните разходи са в размер на 4,1 млрд. лв. в сравнение с 3,2 млрд. лв. за същия месец на предходната година. И по-важното – дали тенденцията на свити бюджетни разходи ще се запази и през следващите месеци. С други думи – ще трябва да изчакаме отчетните данни за юни, тъй като разминаването с прогнозните е твърде голямо.

Проблемът не е само липсата на разходи в съответните месеци, а и че е необходимо технологично време за извършването им – обявяване и провеждане на процедури, срокове за кандидатстване, обжалване и т.н.

С други думи, дори и правителството да се опита да навакса с разходите и реално да помогне на бизнеса, може да се окаже невъзможно в рамките на бюджетната година. Виждаме, че дори опростени механизми като например схемата за държавна помощ до 10 хил. лв. за микро и малки фирми със суми, при изцяло електронно подаване и разглеждане на документи и на практика без оценка на проекти, отнемат повече от месец за старт на плащанията. Съдейки по броя разгледани и финансирани проекти вероятно плащанията ще се проточат до есента.

Логиката на антицикличната бюджетна политика е да се трупат излишъци в добрите години, които да се харчат в лошите. Това е и една от причините през последните години в своя [Алтернативен бюджет](#) ИПИ да предлага запазване на данъчните ставки на големите приходоизточници и планиране на излишъци в години на икономически растеж и рекордна заетост, като целта е да се натрупа финансов буфер, за да се предотврати увеличаване на данъци именно в криза.

Ако обаче правителството смята в добрите години да трупат излишъци в добрите години, а в лошите да се държи още по-консервативно, все едно бюджетното салдо е някаква самоцел, тогава трябва да се планира балансиран бюджет.

Няма абсолютно никакъв смисъл обществото да пълни фискалния резерв, ако той няма да се използва за провеждане на структурни реформи и/или за подпомагане на икономиката в криза, а за безобразни разходи със съмнителен ефект, като

програми за саниране, създаване на нови холдингови дружества (ВиК и държавни бензиностанции), капитализиране на губещи държавни предприятия (ТЕЦ „Марица изток 2“) и т.н.

[1] Това не засяга дебатите относно оптималният размер на държавата, намесата ѝ в икономическите и социални взаимоотношения и провежданите от нея политики.

[2] Въпреки че бюджетът приключва 2019 г. с дефицит, това се дължи на непредвиден еднократен разход за покупка на самолети F-16 Block 70.

✓ Ще бъде ли проблем публичният дълг след края на кризата с коронавируса?

След като Covid-19 разстрои глобалния растеж в началото на тази година, основните развити икономики направиха някои от най-големите промени в политиката, наблюдавани някога за толкова кратко време. Както е казал Ленин, „Има десетилетия, в които нищо не се случва; и има седмици, в които се случват десетилетия.“ Току-що преживяхме няколко от тези седмици, пише за Financial Times Гавин Дейвис, председател на Fulcrum Asset Management. Още по-забележително беше единодушието сред макроикономистите, че масираните фискални и монетарни стимули са подходящият отговор на „военновременната“ извънредна икономическа ситуация. Почти никой сериозно не оспорва, че политиката трябва да направи „каквото е необходимо“, за да преодолее шока от вируса.

Това съгласие отразява ключов извод на теорията за публичните финанси: че по-високият държавен дълг е правилният абсорбатор на шока за частния сектор в условията на непредвидими, временни икономически кризи. Той избягва изкривяванията, които биха последвали големите разлики в пределните данъчни ставки, които иначе биха били необходими за финансиране на ръста в публичните разходи за кратък период.

Хорът от одобрение сред макроикономическата професията помогна на фискалните и монетарни регулатори да въведат мащабни стимулиращи пакети почти незабавно, за разлика от много по-бавния отговор на предишни рецесии, включително финансовата криза от 2008 г.

Пазарите бяха много нестабилни, но като цяло те до голяма степен подкрепиха тези решения. Въпреки нарастването на публичния дълг, се очаква доходността на дългосрочните държавни облигации на САЩ да остане под 1 на сто до поне 2022 г. Акции отскочиха от дъната си и могат отново да ги достигнат, само ако подкрепата за възстановяването бъде изтеглена твърде скоро.

Но след като възстановяването настъпи, тежестта на публичния дълг вероятно ще раздели икономистите по познати линии.

Повечето новокейнсиански икономисти, включително Пол Кругмън и Лорънс Самърс, смятат, че високите нива на дълга сами по себе си не представляват проблем за развитите икономики. Те дори сочат, че по-нататъшното увеличение на дълга би било желателно, тъй като това би помогнало да се обърне тенденцията на трайна стагнация в Европа и САЩ.

Основна причина за техния оптимизъм е, че годишните разходи за обслужване на дълга очевидно ще бъдат под номиналния темп на растеж на икономиката, като централните банки изглежда са готови да ги задържат там. Ако лихвите се задържат под темповете на растеж, съотношението дълг/брутен вътрешен продукт в крайна сметка ще се стабилизира, при условие че първичният бюджетен баланс (преди плащането на лихви) остане стабилен.

Ако приемем, че стратегията за висок държавен дълг е успешна, реалната доходност по държавните облигации вероятно ще се повиши постепенно до по-нормални нива. В допълнение, акциите ще отговорят положително на подобрените перспективи за растеж, след като инфлацията се върне към целта на централните банки от 2% годишно. Дългът може да се управлява без криза.

Това може да е най-вероятният път за развитите икономики през следващите години - но не е гарантиран.

Джон Кокрън и Кенет Рогоф са сред влиятелните икономисти, които предупреждават, че най-развитите икономики, особено САЩ, скоро могат да изпитат балансови коефициенти на публичния дълг, по-високи от всичко виждано преди, дори след кризата през 2008 г. Задбалансовите ангажименти в областта на социалното осигуряване и здравеопазването още повече увеличават потенциалните държавни разходи.

Тази група икономисти признава, че лихвените проценти са оставали под темповете на растеж за дълги периоди преди, спомагайки за контрола над публичния дълг. Те обаче твърдят, че политиките започват да реагират на по-ниските разходи за обслужване на дълга, като увеличават първичния дефицит чрез намаляване на данъци и дългосрочни ангажименти за харчене. Този цикъл може да предизвика постоянно нарастващи коефициенти на дълга, дори при лихвени проценти под ръста на БВП.

Освен това ниските разходи за обслужване на дълга не предотвратиха избухването на предишни фискални кризи без много предупреждение, когато финансовите пазари внезапно счетоха публичния дълг и дефицитите за твърде високи. В развитите икономики, особено САЩ, това може да бъде предизвикано от рязко покачване на инфлацията, принуждаващо централните банки да продават държаните от тях ДЦК на пазара в момент, когато са необходими по-високи лихвени проценти за контрол на инфлацията.

Такава стъпка би могла да предизвика отлив на пазарите на държавни облигации, както и на валутните пазари, което би било катастрофално за финансовата система и за цените на активите. Кокрън казва, че това би било "огромно бедствие" - и това не е преувеличение.

Неотдавнашната експлозия на държавния дълг не е проблем в момента. Но един ден, може би изневиделица, може да се превърне в сериозна криза. Както твърди Стенли Фишер, ще бъде необходима последователна стратегия за излизане от досегашната политика, за да се смекчат тези рискове.

✓ Търканията в НАТО ескалират заради турската намеса в Либия

За съюзниците от НАТО, които действат в Средиземноморието, времената са интересни. След изумителен ден в морето, завършил със спешна среща, Франция прекрати ролята си в мисия на НАТО в Средиземноморието, което внесе допълнително напрежение и в без това изострените отношения на членките в съюза, пише онлайн изданието Politico.

Сутринта на 10 юни, югозападно от остров Крит, фрегата на гръцкия флот патрулира като част от операцията на ЕС IRINI – опит на ООН да наложи ембарго на оръжията в Либия, като Брюксел подчертава, че операцията е „неутрална“ и не е насочена срещу конкретна държава. Гръцкият кораб забелязва товарен кораб с флаг на Танзания, за който се подозира, че се използва от Турция - съюзник в НАТО и все още официално кандидат за членство в ЕС, за превоз на оръжия до Либия. Гръцката фрегата изпраща свой хеликоптер, за да огледа отблизо. Хеликоптерът и екипите обаче получават предупреждения от три турски военноморски кораба, които казват, че плавателният съд превозва медицински материали и е под тяхна закрила.

По заповед на италианския командир на фрегатата силите на ЕС отстъпват и съобщават за инцидента на ЕС и САЩ.

Ситуацията ескалира преди дни в близост до либийския бряг, където същата малка турска флотилия се натъква на френска фрегата, която е част от операцията на НАТО „Морски пазител“. В този момент, според французите, системата за автоматична идентификация на кораба под танзанийски флаг е изключена.

Следва ожесточен спор, който е класифициран и с подробностите са наясно на най-високите нива на НАТО. Според френското министерство на отбраната, което е подало официална жалба, турските кораби са станали враждебни, когато френската фрегата, действайки по нареждане на Съюзното морско командване на НАТО със седалище в САЩ, се опитва да разпита за местоназначението и товара.

Турция твърди, че взаимодействието е било дружелюбно и че една от лодките дори е презаредила френската фрегата.

Ясното е, че двата инцидента осветляват смущаващата борба между съюзници от Алианса, което подтиква френския президент Еманюел Макрон да потвърди, че съюзът е в „мозъчна смърт“. След инцидента Франция изпрати писмо до НАТО, с което обяви временното оттегляне от мисията „Морски пазител“, като посочва, че няма достатъчно подкрепа от съюза. Инцидентите подчертават и неуспеха на НАТО и ЕС да приложат подкрепено от САЩ ембарго за оръжие, предназначено да ограничи боевете в Либия.

Двата военноморски инцидента също засилват опасенията на ЕС от турската увереност в Източното Средиземноморие, където напрежението и без това се повиши, след като Анкара разшири своите дейности по проучване на нефт и газ в райони, които Кипър и Гърция считат за свои териториални води. ЕС осъди сондажните дейности, определи ги като незаконни и наложи санкции на двама служители на турската петролна компания.

Гърция отиде още по-далеч, като отправи груби заплахи за потенциално военно отмъщение.

Външният министър на ЕС Жозеп Борел посети гръцко-турската граница заедно с гръцкия министър на външните работи Никос Дендиас. Дендиас коментира в Еврос, че Турция "почти ежедневно нарушава националното въздушно пространство и териториалните води на Гърция". Попитан за възможността за инцидент в отговор на дейностите на Турция, ръководителят на гръцките въоръжени сили Константинос Флорос каза: „Военният отговор е възможност. Никои не може да го изключи“. Той допълни, че всеки, стъпил на гръцка територия, първо ще „изгори“, а после ще го питат кой е и какво прави там.

Междувременно се задълбочава разривът заради Либия, където Турция се намеси, за да наклони гражданската война в полза на признатото от ООН правителство при Файез ал-Сарадж и срещу неговия противник фелдмаршал Халифа Хафтар, чиито милиции са подкрепени от Египет, ОАЕ и Русия. Египетският президент Абдел Фатах ел-Сиси предупреди, че ако подкрепяните от Турция сили завземат стратегическия град Сирт, те ще преминат през "червена линия" и ще предизвикат директна "намеса" от египетските военни.

Сблъсъкът между Турция и Франция е най-новият пример за хаоса сред страните в НАТО. Това ги кара да изглеждат по-малко като съюзници и повече като съперници, ако не даже и откровени врагове. В най-добрия случай съюзниците не успяват да общуват. В най-лошия случай те кръстосват шпаги и се присъединяват към противоположни лагери в активни военни конфликти. Именно това накара Макрон да обяви миналата есен, че НАТО е в мозъчна смърт.

Според французите фрегатата им е изпълнила заповедите на НАТО за проверка на подозрителния товарен кораб, но турските моряци са заели бойни позиции, а една от турските фрегати три пъти е светнала с радарните си светлини към френския кораб и е заплашила да стреля.

Френските чиновници са изпаднали в бяс. "Не можем да приемем, че съюзник се държи по този начин, не можем да приемем, че съюзник прави това срещу кораб на НАТО, под командването на НАТО, изпълнявайки мисия на НАТО", заяви служител на френското министерство на отбраната във връзка със случая. На среща на НАТО министърът на френските въоръжени сили Флоранс Парли поиска разследване. Междувременно турският министър на отбраната отхвърли френските претенции като "напълно нереалистични".

Това, което изглежда ясно, е, че Турция не иска собствените и съюзници да виждат какво се доставя в Либия. Товарът на танзанийския кораб е доставен без проверка, въпреки заповедите на командирите, ръководещи различните морски мисии на ЕС и НАТО. Дори генералният секретар на НАТО Йенс Столтенберг, който обикновено намира начин да обясни всякакви различия между 30-те членки на Алианса, не успява да оспори сериозното разделение в светлината на тези събития.

Факт е, че са замесени двама съюзници в НАТО и тези двама съюзници в НАТО имат напълно различни възгледи за това, което всъщност се е случило. Ето защо военните власти на НАТО сега разследват този случай, за да се опитат да установят фактите", коментира Столтенберг в публично интервю.

Съюзниците в НАТО единодушно отрекоха забележката на Макрон за „мозъчната смърт“, но след неотдавнашното военно напрежение френският лидер напомни за нея. „Връщам ви към моите коментари в края на миналата година за

мозъчната смърт на НАТО", каза той пред репортери миналата седмица. „Това беше една от най-красноречивите възможни демонстрации“, посочи той.

Макрон обвини Турция в нарушаване на международно споразумение, постигнато на мирна конференция в Берлин през януари, за прекратяване на външната намеса в либийския конфликт. Той предупреждава, че северноафриканската нация може да се окаже в катастрофална ситуация като Сирия, където Турция също играе една от главните роли.

Коментарите на Макрон излагат Франция на риск от обвинения в лицемерие и двойко говорене, защото той не коментира ролята на Русия, която защитава силите на Хафтар. Париж освен това си сътрудничи с Хафтар в борбата срещу силите на „Ислямска държава“ в пристанищния град Дерна и му оказва политическа подкрепа. През юни 2019 г. бяха открити и четири френски ракети Javelin, оставени в база, държана от силите на Хафтар южно от Триполи. По това време френското министерство на отбраната заяви, че джавелините са били разположени, за да защитят френски отряд, който разузнава във връзка с борбата с тероризма.

Турски служители обвиняват Макрон, че развява мръсното бельо на НАТО. "По принцип не смятаме за подходящо темите с чувствителен и поверителен характер за Алианса да бъдат обект на коментари в медиите", коментира служител, пожелал анонимност. "За съжаление, засилва се тенденцията от страна на някои съюзници да публикуват подобни въпроси чрез целенасочени течове, анонимни коментари или изявления на високо ниво", допълва той.

Макрон не е единственият лидер на голяма сила от НАТО, който влиза в конфликт с Анкара. Президентът на САЩ Доналд Тръмп подхранва собствените си спорове с Турция. През октомври Тръмп обяви внезапно изтегляне на американските сили от Североизточна Сирия, като на практика даде на Турция зелена светлина за военна офанзива срещу кюрдските сили. Тогава Тръмп заплаши, че "ще опустоши Турция икономически, ако ударят кюрдите".

Тръмп също изпрати заплашително писмо до президента Реджеп Тайип Ердоган, който направи посещение в Белия дом през ноември.

Действията на Тръмп, както и неуспехът на САЩ - най-мощният член на НАТО, да сложи край на конфликтите, предполагат, че ще има сериозни вътрешни щети.

Ердоган сам си причини някои сериозни щети. През 2016 г. той отстрани много от елитните офицери от НАТО в Турция, след като ги обвини в подкрепа на неуспешен опит за преврат срещу него. Някои от тези служители поискаха убежище в страни от ЕС. Други попаднаха в затвора. Ердоган също разгневи НАТО, като закупи руската система S-400, която е несъвместима с оръжейните системи на НАТО.

Разследването на НАТО за френско-турското противодействие може в крайна сметка да се окаже по-маловажно от това как се развиват събитията в Средиземноморието и особено в Либия. Ердоган не направи много, за да замаскира ролята си, но и Тръмп игра двусмислено в Либия, като на пръв поглед даде зелена светлина на силите на Хафтар в навечерието на злостастната офанзива срещу Триполи през април 2019 г., а наскоро сигнализира подкрепа за военните операции на Турция в Либия.

В същото време напрежението между Турция и ЕС рязко се повиши от момента на бежанската криза и сключването на споразумение за недопускане на бежанци на територията на блока. Съгласно този пакт Анкара се съгласи да помогне за контролирането на потока на мигранти, а ЕС се съгласи да плати 6 млрд. евро на неправителствени и международни организации за подпомагане на бежанците в Турция. В края на февруари Ердоган заплаши, че ще се откаже от сделката и ще "отвори портите". Той позволи на хиляди лица, търсещи убежище, да се съберат на границата с Гърция - ход, който паникьоса лидерите на ЕС и отвлече вниманието от първоначалните им усилия да реагират на епидемията от коронавирус.

ЕС също изразява гнева си заради неразрешено проучване на нефт и газ в Средиземноморието. Кипърският президент Никос Анастасиадис коментира пред изданието, че Турция трябва да загуби статута си като кандидат за членство в ЕС.

И все пак други държави от ЕС и НАТО, дори когато са политически близки до Франция, не са склонни да признаят такова голямо разделение, предвид военното значение на Турция като един от най-големите и най-добре въоръжени членове на Алианса и политическите рискове от отчуждаването на Анкара, което може да я тласне към Москва. Това нежелание бе ясно показано, когато само осем от 30 държави от НАТО бяха готови публично да подкрепят Франция в жалбата и заради инцидента край либийския бряг. Най-забележителната беше липсата на подкрепа от Вашингтон и Лондон, където Борис Джонсън даде да се разбере, че не вярва особено на мнението на Париж.

Великобритания вижда Турция като съществена част от глобалната си стратегия след напускането на ЕС. САЩ пък разглеждат участието на Турция в Либия като начин за ограничаване на руската намеса.

Cross.bg

✓ **Министърът на културата прави оглед на операта в Русе**

Министърът на културата ще направи оглед след пожара в операта в Русе.

Тя се запали вчера и се наложи да бъдат спасявани работниците, които я ремонтираха, защото само преди 2 седмици сградата беше наводнена от порой.

След огледа на пораженията ще стане ясно колко ще струва възстановяването на операта и от огъня, и от водата. През това време артистите ще изнасят представления на сцена на открито.

✓ **До 18 ч. днес се ограничава движението по активната лента на АМ „Тракия“ в посока София**

До 18 ч. днес се ограничава движението по активната лента от км 9 до км 10 на АМ „Тракия“ в посока София поради частични ремонтни дейности на асфалтовата настилка.

Трафикът се осъществява по изпреварващата лента. Шофьорите да се движат с повишено внимание и съобразена скорост.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Срещата с Covid-19 - разказът на най-добрия български плувец Антъни Иванов;
- Българските лекари - как да бъдат опазени?;
- Управление на мерките - между дисциплината и отговорността;
- В Русе: защо избухна пожарът в операта?;

БТВ, "Тази сутрин"

- С над 300 км/ч на Околовръстното в столицата - как ще бъде наказан поредният джигит на пътя?;
- Какви са щетите от пожара в емблематичната сграда на Русенската опера?;
- На живо от "Кулата" - ще намалеят ли опашките и как се регулира трафикът към Гърция?;
- След смъртта на спешния медик в София - защитени ли са лекарите на първа линия в борбата с COVID?;
- За бетона на българското Черноморие и битките в БСП - гост Костадин Паскалев;
- 170 години от рождението на Иван Вазов - как Народният театър чества патрона си? Разговор с директора Мариус Донкин.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - 3 дни след като съветник на президента се оплаква, че е изнудван от главния секретар, Румен Радев го уволнява;

в. Труд - Еврика! Лекуваме COVID-19 с препарат за прасета;

в. Телеграф - БГ медици борят COVID-19 с лекарство за паразити;

в. Монитор - Общините с бърза писта за работа на сираци;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - 239 учени: К-19 се предава въздушно, и вътре с маски!;

в. 24 часа - Проф. Анастас Герджиков номиниран да оглави Съвета на ректорите;

в. Труд - Мутафчийски мина по рейтинг Борисов и Радев;

в. Труд - Бойко Борисов на разпит в спецпрокуратурата;

в. Телеграф - Закопчават със скоби 1000 коли на месец;

в. Телеграф - 8 г. затвор за Иванчева с подкупа;

в. Монитор - Кървавият Ел Чапо пратил да следят главсека на МВР и прокурори;

в. Монитор - Удължават извънредната обстановка до края на юли;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Лъчезар Богданов, икономист: Български фирми изместват турски и италиански стоки на пазари навън;

в. Труд - Адв. д-р Мария Петрова, експерт по медицинско право, пред "Труд": Държавниците предпочитат да не вярваме на науката, а да слушаме тях;

в. Телеграф - Проф. Стоян Маринов от Икономическия университет - Варна: Дотук пропуснахме 1 милион туристи;

в. Монитор - Доц. д-р Ангел Кунчев, главен държавен здравен инспектор: Мутациите на COVID-19 доведоха до полесното му предаване;

Водещи анализи

в. 24 часа - Как хлябът ще "изяде" хора, за да могат хората да ядат хляб;

в. Труд - Кой ще спечели на 15 юли? Няма значение...;

в. Телеграф - Бойкикев, вашият бос (без топки) Прокопиев е на върха на олигархията, а не Пеевски;

в. Монитор - Помощ не на хартия.

✓ Предстоящи събития в страната на 07 юли

София

- От 09.30 ч. в заседателната зала ще се проведе заседание на Съдийската колегия на ВСС.
- От 10.00 часа в основната сграда на УМБАЛ „Св. Иван Рилски“ на бул. „Акад. Иван Гешов“ 15 ще се състои официалното откриване на новия ядрено-магнитен резонанс, който беше монтиран в УМБАЛ „Св. Иван Рилски“.
- От 11.00 часа в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ вицепрезидентът Илиана Йотова ще бъде гост на откриването на изложбата „Българийо, аз всичко тебе дадох...“, посветена на 170 години от рождението на Иван Вазов.
- От 11.00 ч. - в пресклуба на БТА БСК ще даде пресконференция, посветена на възможностите и проблемите в областта на енергийната ефективност за индустриални потребители.
- От 11.45 часа в Министерството на външните работи Вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева ще приеме министъра на външните работи и международното сътрудничество на Италия Луиджи Ди Майо. В 13:00 часа двамата министри ще направят изявления за медиите.
- От 12.00 часа кметът на София Йорданка Фандъкова ще провери ремонта на бул. „Асен Йорданов“.
- От 12.00 в централата на партията на улица „Врабча“ 23 ще се проведе пресконференция на ПП АБВ.

- От 13.30 ч. Бюрото на Европейския парламент в България организира онлайн брифинг за журналисти във връзка с предстоящото пленарното заседание на Европейския парламент (8-10 юли) по темата за пакета „Мобилност“.
- От 15.00 часа, на „Дондуков“ 2 държавният глава Румен Радев ще проведе среща с министъра на външните работи и международното сътрудничество на Италианската република Луиджи ди Майо.

Бургас

- От 13.30 часа пред сградата на ОДМВР – Бургас комисар Неделчо Рачев ще даде информация относно засилените полицейски проверки през трите отминали дни (петък –неделя) по линия на пътната безопасност, както и относно мерките, предприети по новия пътен участък - обхода на Поморие.

Видин

- От 11.00 часа в залата на РУО – Видин началникът на РУО – Видин ще представи резултатите от НВО седми клас – 2020 г.

Плевен

- От 10.00 ч. в зала „Хипократ“ ректорът на МУ-Плевен проф. д-р Славчо Томов ще даде брифинг с анализ на кандидатстудентска кампания 2020.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966>

В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.